

SRAZIL JEZDCE I S KONĚM

Ex 15,1-21

kázání ze soboty 4. 4. 2015 (VP) – br. Michal Balcar

Úvod

Dnes slavíme velikonoční svátky, tedy smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Křesťanské poselství ovšem vychází ze starší tradice, která je v našich Velikonocích přítomna jako jakýsi spodní proud, bez něhož by mnohé nedávalo smysl. Letos je případné věnovat se starozákonní velké noci mimo jiné proto, že svátek pesach se termínově kryje právě s velikonocemi, a to není samozřejmé.

K přemýšlení o pesachu jsem vybral text, o kterém by se pravděpodobně nemělo mluvit, ale který by se měl spíše zpívat. Jelikož mé hudební schopnosti jsou omezené, budete si muset vystačit s kázáním. Základním textem mé řeči je oslavná píseň zapsaná v 15. kapitole knihy Exodus od 1. do 21. verše.

Tehdy zpíval Mojžíš a synové Izraele Hospodinu tuto píseň. Vyznávali: „Hospodinu chci zpívat, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem. Hospodin je má záštita a píseň, stal se mou spásou. On je můj Bůh, a já ho velebím, Bůh mého otce, a já ho vyvyšuji. Hospodin je bojovný rek; Hospodin je jeho jméno. Vozy faraónovy i jeho vojsko svrhl v moře, v moři Rákosovém utonul výkvět jeho vozatajstva. Tůně propastné je zavalily, klesli do hlubin jak kámen. Tvá pravice, Hospodine, velkolepá v síle, tvá pravice, Hospodine, zdrtil nepřitele. Nesmírně vyvýšen rozmetáš útočníky, vysíláš své rozhorlení, jako oheň strniště je pozře. Dechem tvého chřípí počaly se kupit vody, příboje zůstaly stát jako hráze, sesedly se tůně propastné v klín moře. Nepřítel si řekl: ‚Pustím se za nimi, doženu je, rozdělím kořist, ukojím jimi svou duši, meč vytasím, podrobí si je má ruka.‘ Zadul jsi svým dechem a moře je zavalilo, potopili se jak olovo v nesmírných vodách. Kdo je mezi bohy jako ty, Hospodine? Kdo je jako ty, tak velkolepý ve svatosti, hrozný v chvályhodných skutcích, konající divy? Vztáhl jsi pravici a země je pohltila. Svým milosrdenstvím jsi vedl tento lid, který jsi vykoupil, provázel jsi jej svou mocí ke své svaté nivě. Uslyšely o tom národy a zmocnil se jich neklid, bolest sevřela obyvatele Pelišteje. Tehdy se zhrozili edómští pohlaváři, moábské vůdce zachvátilo chvění, všichni obyvatelé Kenaanu propadli zmatku. Padla na ně hrůza a strach; pro velikost tvé paže zmlknou jako kámen, dokud, Hospodine, neprojde tvůj lid, dokud neprojde ten lid, který sis získal. Přivedeš a zasadiš je na hoře svého dědictví, kde jsi, Hospodine, připravil své sídlo k přebývání, kde tvé ruce, Panovníku, svatyni si přichystaly. Hospodin kraluje navěky a navždy.“ Když totiž faraónovi koně s jeho vozy a jízdou vešli do moře, Hospodin na ně obrátil mořské vody. Ale Izraelci šli po suchu prostředkem moře. Tu vzala prorokyně Mirjam, sestra Áronova, do ruky bubínek a všechny ženy vyšly za ní s bubínky v tanečním rej. A Mirjam střídavě s muži prozpěvovala: „Zpívejte Hospodinu, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem.“

Kontext

Příběh Exodu je dostatečně známý, ať už těm, kteří četli jeho biblickou verzi nebo zbytku světa, který viděl úžasný animovaný film Princ egyptský. A tak všichni víme,

že po dramatickém souboji s faraonem konečně Hebrejové vyšli ze svých domovů a vše směřovalo k happy-endu. Až do chvíle, než se před nimi objevila hladina Rudého moře na jedné straně a na straně druhé bojové vozy egyptské jízdy. Náhle se zdálo, že veškerá naděje na svobodu bude zmařena ještě dříve než vůbec mohla začít. A tehdy se do lidsky beznadějně situace vložil Hospodin a svůj lid vysvobodil velikým zázrakem. Národ přešel suchou nohou na druhý břeh a vlny smetly celý výkvět egyptského vozatajstva.

Píseň, kterou jsme četli, zachycuje emoce, které prožívali lidé, kteří se ještě před několika okamžiky loučili se životem a náhle zjistili, že budou žít. Je to píseň euforická, svobodná, oslavující vítězství.

Výkladové poznámky

Jedná se o modlitbu. Hned první verš říká, že se tato píseň zpívá Hospodinu, i když gramaticky je o Hospodinu. Hudba má schopnost vyjádřit emoce lépe než mluvené slovo a když Hospodin vstupuje do života, je to vždycky emocionální zážitek.

Kdo je nepřítel? Faraó, jak už to v Písmu bývá, nabývá rysy nadčasového nepřítele Božího lidu. Je charakterizován mj. jako ten *“kdo chce svými oběťmi ukojit svou duši.”* (v. 9) Jedná se o někoho, kdo vysává život z druhých, žije na jejich úkor, využívá a zneužívá je. Je jakýmsi upírem, který nemá život sám v sobě a proto ho vysává z druhých.

Zároveň usiluje o to být také bohem. (viz *“Kdo je mezi bohy jako ty, Hospodine?”* v. 11) Souboj mezi faraonem a Hospodinem byl souboj o to, kdo je skutečným bohem. A tak je faraó předobrazem všech moderních rádobybohů, bůžků, mesiášů či proroků.

Hospodin proti nim nesvolává hromy blesky, ale pouze foukne nosem (*“dech jeho chřípí”* v. 8). Nos byl ve starém zákoně považován za sídlo hněvu. Hospodin tedy rozpoutal svůj hněv, jehož výsledkem byl poražený tyran.

Je zajímavé, že o události se doslechli v Kanánu a vyděsili se. Kdo může obstát před takovým lidem a takovým Bohem? Jaké však bude vyústění očekávaného konfliktu? Verš 17. je možné číst totiž také jako jakousi vizi smíření národů. Zájmeno *“je”* může totiž označovat Izrael, ale stejně tak i národy. To by bylo v souladu s prorockým poselstvím o tom, že na Boží horu budou jednou proudit všechny národy (viz Izajáš, Jeremjáš).

Naše píseň je vlastně duet. Zpívá ji Mojžíš a zpívá ji Mirjam. Zpívají ji ženy a muži jim odpovídají. Tak to má být v životě. Měli bychom zpívat duet, v němž mají zpěvačky i zpěváci rovnocenné party, nejenom v manželství, ale i v církvi.

A nemohu si odpustit ani poznámku o tanci. Ten je zde vlastně součástí bohoslužby. Hospodina tedy uctívá Mirjam celou svou bytostí. Svou úctu k němu i radost z víry vyjadřuje všemi výrazovými prostředky, které jí byly dány. Tedy i tancem.

Zpíváme píseň o Hospodinově vítězství i my?

Celá píseň končí veršem 18. *“Hospodin kraluje navěky a navždy.”* Díky němu vstupujeme do příběhu i my. Nejedná se o dávnou zkušenost, která je neopakovatelná. Vítězství s Hospodinem lze zažívat i dnes.

Emoce, kterou píseň vyjadřuje, mi připomíná vyprávění mé babičky o konci války. Věšela zrovna na dvorku prádlo, když slyšela křik z ulice. Děda jí obejmul, dal pusu

a volal, že Německo kapitulovalo. Jako dítě jsem cítil, jak se cítila ona. Pro nás život je příznačné, že nejsilněji jsme se za posledních dvacet let takhle jako národ cítili po vítězství v Naganu :-). To jenom vypovídá o tom, jak pohodlně a dobře si žijeme. Jenže... Za poslední rok jako by se všechno trochu změnilo. Najednou znovu cítíme hrozbu. Budoucnost je nejistá a nepředvídatelná a vidina války je zase trochu reálnější.

“Hospodin kraluje navěky a navždy.” Milan Balabán, profesor Starého zákona na Komenského bohoslovecké fakultě, kázal na Nový rok 1969 kázání s názvem “Hospodin proti tankům”. A pronesl v něm tuto větu, která mi zní v uších od té doby, co jsem si ho přečetl: “Spoléhejme na Boží pravdu, která vítězí, i když na čas bývá poražena.” Nemějme strach z budoucnosti. Hospodin ji má v rukou. Bude to on, kdo srazí do moře jezdce i s koněm, faraóna, vůdce i předsedu ústředního výboru. Všichni bohové a bůžci se před ním třesou.

Milé ženy,

druhá sobota v červnu je v naší církvi ve všech zemích dnem Služby žen. Proto vás srdečně zveme na sobotu 13. června t.r. do sboru Praha – Smíchov, kde připravujeme program zaměřený především pro sestry a vytvářený především sestrami. Je to setkání určené sestram všech pražských sborů i dalších sborů v Českém sdružení.

Betanie – Praha - Smíchov 2015

13. června 2015

hlavní téma: OTROCTVÍ – OSVOBOZENÍ - ODPOČINEK

dopoledne se sobotní školou a bohoslužbou, odpoledne přednášky / workshopy

Téma o otroctví, osvobození a odpočinku se vztahuje na oblast tělesnou, duševní a duchovní. Věříme, že bude představeno jako aktuální a potřebné.

Smysl setkání vidíme hlavně v tom, že jeho náplň vytvoříme společně. Budeme proto velmi rády, když, milé sestry, oslovíte nebo nám dáte kontakt na sestry, ženy, dívky, zvláště mladší, které by mohly čímkoli přispět do sobotního programu: hudbou, zpěvem, zprávou o své činnosti, svou zkušeností s Bohem. Určitě jsou ve vašem sboru také ženy, které by mohly představit nějaké současné téma vztahující se k hlavnímu tématu: Otroctví – Osvobození – Odpočinek. Někdo může přispět do výstavky ve foyer sboru aj. Skupina může představit scénku... Některá sestra by přinesla něco nového, ale dosud se neodvázila. Mladé dívky mohou navštívit starší sestru, která už na setkání přijít nemůže, ale mohou například nahrát či zapsat její zkušenost... Přemýšlejte tedy prosím, kdo z vašeho sboru by mohl přispět do programu Betanie Praha 2015, mít z takového sdílení radost a obohatit jiné.

Za tým Služby žen v Českém sdružení

Pavla Šustková

tel. 733 775 679